

Gles Oy
Kalkkikiventie 5
04300 TUUSULA

Päätös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamista koskevassa asiassa; betonimurskeen käyttö helikopterikentän ja lentopaikan rakentamisessa ja kallion louhinta ja murskaus, 505-403-7-54, Hirvikorpi, Mäntsälä, GLES Oy

HANKE

Betonimurskeen käyttö helikopterikentän ja lentopaikan rakentamisessa ja kallion louhinta ja murskaus, Mäntsälä

HANKKEESTA VASTAAVA

GLES Oy
Janne Kuulasvuo
janne.kuulasvuo(a)gles.fi

KONSULTTI

Tapio Strandberg Oy
Tapio Strandberg ja Kirsi Vanhala
tapio.strandberg(a)tapiostrandberg.net,
kirsi.vanhala(a)tapiostrandberg.net

ASIAN VIREILLETULO

Etelä-Suomen aluehallintovirasto tiedusteli Uudenmaan ELY-keskukselta, sovelletaanko GLES Oy:n ympäristölupahakemukseen (16.8.2017, ESAVI/8075/2017) ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Uudenmaan ELY-keskus katsoi, että hankkeeseen pitää tehdä päätös arviointimenettelyn soveltamisesta. Tätä päätöstä varten GLES Oy toimitti 23.2.2018 päivätyn ympäristölupahakemuksen.

UUDENMAAN ELY-KESKUKSEN RATKAISU

Hanke edellyttää ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Hankkeen ja sen ympäristövaikutusten kuvaus sekä asian käsittely ja ELY-keskuksen ratkaisun perustelut on esitetty seuraavissa kappaleissa.

HANKKEEN KUVAUS

GLÉS Oy suunnittelee betonimurskeen hyödyntämistä helikopterikentän ja lentopaikan rakentamisessa sekä kallion louhintaa ja murskausta Mäntsälässä. Rakennettava kenttäalue sijaitsee yhtiön omistamalla 25 ha kokoisella tilalla 505-403-7-54 Mäntsälässä.

GLÉS Oy on 16.8.2017 jättänyt Etelä-Suomen aluehallintovirastolle hanketta "Ajoharjoitteluradan, helikopterikentän ja lentopaikan rakentaminen, sekä jätteen vastaanotto ja käsittely, Mäntsälä" koskevan ympäristölupahakemuksen (ESAVI/8075/2017).

Ympäristölupahakemusta on muutettu ja täydennetty 15.1.2018 ja 23.2.2018.

YVA-tarveharkinnan lausuntomateriaalissa ympäristölupahakemus (23.2.2018 versio) koskee helikopterikenttää ja lentopaikkaa, jonka pohjarakenteiden rakentamisessa hyötykäytetään rakennusten laittelevassa purussa syntyvää betonimursketta.

Alkuperäisessä (16.8.2017) ympäristölupahakemuksessa oli esitetty hyödynnettävää betonimursketta alueen pohjarakenteissa alle 120 000 tonnia vuodessa (ei määritelty kesto), 15.1.2018 päivityssä versiossa alle 150 000 tonnia vuodessa (n. kuuden vuoden ajan, kokonaismäärä n. 940 000 tonnia) ja 23.2.2018 päivityssä versiossa n. 80 000-160 000 tonnia vuodessa (n. 3-6 vuoden ajan, kokonaismäärä n. 500 000 tonnia). Alueella on tarkoitus murskata vuosittain alle 25 000 tonnia betonia. Alueelta on tarkoitus louhia kalliota yhteensä n. 130 000 m³. Vuosittain louhitaan arviolta n. 22 000-44 000 m³.

Helikopterikenttä ja lentopaikka ovat olleet mukana hankkeessa alusta lähtien. 12.2.2018 YVA-menettelyn soveltamisesta pidetyssä neuvottelussa on ilmoitettu, että ajoharjoitteluradan rakentamisesta sekä rengasjätteen ja puujätteen käsittelystä on luovuttu. Lentotoimintaa on ympäristölupahakemuksen mukaan tarkoitettu harjoitettavaksi klo 9-21 kaikkina viikonpäivinä. Lentojen määrä on rajoitettu 250 lentoon vuorokaudessa. Rakennettavan kiitotien pituus on 690 metriä.

Alueen helikopterikentän on tarkoitus palvella etenkin ammatillista ja viranomaisten ilmailutoimintaa. Alueella huolletaan helikoptereita sisätiloissa. Helikopteritoimintaa harjoitetaan myös lentotoiminnan toiminta-ajan ulkopuolella. Helikopterikentällä tullaan lentämään enintään 25 lentoa vuorokaudessa.

Hanketta on kuvattu tarkemmin ympäristölupahakemuksen liitteessä 8A1. Lisäksi hankkeella on julkiset verkkosivut (www.mantsala-aero.fi), joilla on esitetty osittain poikkeavia tietoja.

Hanketta ja sen vaikutuksia on kuvattu 23.2.2018 päivityssä ympäristölupahakemuksessa, 21.2.2018 päivityssä yleiskuvauksessa,

16.2.2018 päivätyssä meluvyöhykekartassa ja 22.2.2018 päivätyssä yleiskuvassa.

ALUEEN KAAVOITUS

Maakuntakaava

Alueella on voimassa Uudenmaan maakuntakaava. Suunnittelualueen kohdalle kaavaan on merkitty metsätalousvaltainen alue, joka on laaja, yhtenäinen ja ekologisen verkoston kannalta merkittävä (MLY). Lisäksi maakuntakaavaan on osoitettu viheryhteystarve. Merkinnällä on osoitettu virkistysalueverkostoon ja ekologiseen verkostoon kuuluvat viheryhteydet ja -alueet. Hankealue sijaitsee maakuntakaavaan merkityn Mäntsälän Mustametsän Natura -alueen koillispuolella. Natura-alue on osoitettu maakuntakaavassa luonnonsuojelualueeksi.

MLY-merkinnän kuvaus:

Merkinnällä osoitetaan pääasiassa metsätalouskäytössä olevia, pinta-alaltaan laajoja ja yhtenäisiä metsäalueita, jotka ovat maakunnan ekologisen verkoston kannalta merkittäviä. Alueita käytetään pääasiallisen käyttötarkoituksen lisäksi myös muihin tarkoituksiin, kuten maanviljelyyn, haja-asutusluontoiseen rakentamiseen ja loma-asumiseen. Metsien hoitaminen ja käyttäminen alueella perustuu metsälain säädöksiin. Merkintään ei liity MRL 33 §:n 1 momentin mukaista rakentamisrajoitusta.

MLY-merkinnän määräys:

Alueen suunnittelussa on turvattava metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset. Alueen säilyminen yhtenäisenä on turvattava välttämällä alueen pirstomista muulla maankäytöllä siten, että syntyy alueen kokoon nähden vaikutuksiltaan laaja-alaisia, pysyviä tai pitkäkestoisia liikkumisesteitä. MLY-alueelle voidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa osoittaa vaikutusten arvioinnin perusteella yhdyskuntarakenteen eheyttämisen kannalta tarpeellisia paikallisia väyliä ja yhdyskuntateknisen huollon laitteita ja rakenteita. Välttämättömien väylien suunnittelussa on turvattava ekologisten yhteyksien mahdollisimman esteetön ja turvallinen jatkuminen.

Viheryhteystarve-merkinnän kuvaus:

Merkinnällä osoitetaan virkistysverkostoon ja ekologiseen verkostoon kuuluvat viheryhteydet ja -alueet. Merkintään

ei liity MRL 33 §:n 1 momentin mukaista rakentamisrajoitusta.

Viheryhteystarve-merkinnän määräys:

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huolehdittava siitä, että merkinnällä osoitettu yhteys säilyy tai toteutuu tavalla, joka turvaa virkistys- ja ulkoilumahdollisuudet, alueen maisema-arvot, arvokkaiden luontokohteiden säilymisen sekä lajiston liikkumismahdollisuudet. Viheryhteyden mitoituksessa on kiinnitettävä huomiota yhteyden merkitykseen ekologisen verkoston osana sekä seudullisten ja paikallisten virkistystarpeiden yhteensovittamiseen siten, että olemassa olevat virkistykseen varatut tai siihen soveltuvat rakentamattomat alueet varataan yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa mahdollisuuksien mukaan virkistyskäyttöön.

Luonnonsuojelualue-merkinnän kuvaus:

Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltaviksi tarkoitettuja alueita. Niitä ovat kansallispuistot, luonnonpuistot ja muut luonnonsuojelualueet. Suojelualueiksi on osoitettu myös suojeluohjelmien alueita sekä Natura 2000 -ohjelman alueita siltä osin kuin päätösten yhteydessä on toteuttamiskeinoksi esitetty luonnonsuojelulaki. Viranomainen voi myös tehdä hallinnassaan olevaa aluetta koskevan muun kuin luonnonsuojelulakiin perustuvan suojelun turvaavan päätöksen. Merkintään liittyy MRL 33 §:n 1 momentin nojalla rakentamisrajoitus.

Luonnonsuojelualue-merkinnän määräys:

Suojelualueiksi osoitetuille alueille ei saa suunnitella toimenpiteitä, jotka vaarantavat tai heikentävät niitä luonto- ja ympäristöarvoja, joiden perusteella alueesta on muodostettu luonnonsuojelualue tai tavoitteena on perustaa siitä sellainen. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on osoitettava maakuntakaavakartalle merkittyjen ulkoilureittien jatkuvuus.

Yleiskaava

Mäntsälän kunta on käynnistänyt maaliskuun 2018 alussa (kunnanhallitus 5.3.2018 § 56) yleiskaavan laatimisen koko kuntaan. Yleiskaavan laatimista ohjaa Uudenmaan maakuntakaava. Hankealue kuuluu yleiskaavan suunnittelualueeseen.

Asemakaava

Alueella ei ole asemakaavaa eikä kunnan kaavoitusohjelmassa ole alueelle sellaista kaavailtu.

MUITA ALUETTA KOSKEVIA PÄÄTÖKSIÄ

Mäntsälän kuntakehityslautakunta on tehnyt alueelle kielteisen suunnittelutarveratkaisun ja poikkeamispäätöksen (14.6.2017 § 13). Hankkeesta vastaavan hakemus koski 900 k-m² kokoisen varastohallin rakentamista kiinteistölle 505-403-7-54. Kielteistä päätöstä on perusteltu mm. sillä, että yksittäisellä suunnittelutarveratkaisulla rakentaminen sijoittuisi keskelle metsää rikkoen yhtenäisen ja laajan rakentamattoman metsäalueen. Koko alueen on katsottu vaativan yksittäistä suunnittelutarveratkaisua laajempaa tarkastelua ja suunnittelua.

Hankealueelle on jätetty 9.2.2018 hakemus Mäntsälän kunnalle kaivamisesta, louhimisesta tai maan täyttämisestä omalla kiinteistöllä. Hakemus on rauetettu.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus on tekemänsä tarkastuksen perusteella kehottanut GLES Oy:tä 10.4.2018 keskeyttämään pintamaiden poiston kiinteistöllä 505-403-7-54 olevalta mäki-alueelta. Toiminnan on katsottu olevan maa-ainesuostunvaraisista. Hankealuetta koskeva maa-ainesten ottolupahakemus on jätetty 18.4.2018 Keski-Uudenmaan ympäristökeskukseen.

Uudenmaan ELY-keskus on tehnyt 23.3.2018 kaksi MARA-rekisteröintimerkintää samalle kiinteistölle betonimurskeen hyödyntämisestä metsäautotien rakenteissa (UUDELY/2460/2018 ja UUDELY/3251/2018).

Hankekiinteistön länsipuoleiselle kiinteistölle 505-410-7-39 on 18.4.2018 tehty maastokäynti liittyen metsänkäyttöilmoituksen mukaiseen hakuuseen (rajautuu Natura 2000 alueeseen).

NEUVOTTELUT

Hanketta on käsitelty kahdessa kokouksessa (13.10.2017 ja 12.2.2018). Ensimmäinen neuvottelu on liittynyt ympäristölupahakemuksen käsittelyyn ja jälkimmäinen YVA-menettelyn soveltamiseen. Neuvotteluista on laadittu erilliset muistiot.

LAUSUNNOT

Uudenmaan ELY-keskus lähetti 3.4.2018 lausuntopyynnön Mäntsälän ja Tuusulan kunnille, Keski-Uudenmaan ympäristökeskukselle,

Uudenmaan liitolle, Liikennevirastolle ja Liikenteen turvallisuusvirasto Trafille. Lisäaikaa lausuntojen antamiseen myönnettiin pyynnöstä Uudenmaan liitolle (14.5.2018 asti) sekä Mäntsälän (22.5.2018 asti) ja Tuusulan (17.5.2018) kunnille.

Mäntsälän kunta 16.5.2018, kuntakehityslautakunta § 11

Kuntakehityslautakunta on esittänyt lausuntonaan, että YVA-menettely olisi hyvä tehdä nyt, koska kunnassa on käynnistetty yleiskaavan laadinta ja hanke sijaitsee kaava-alueella. Ympäristövaikutusten arviointi hankkeesta olisi helpottamassa päätöksentekoa, kun mahdollisesti harkitaan kaavamerkintöjä ko. alueelle.

Tuusulan kunta 14.5.2018, kunnanhallitus § 161

Lausunnonantaja on katsonut, että ympäristölupahakemuksen mukainen muualta tuotava betoni- ja tiilimurskeen hyötykäyttö lentokenttäalueen pohjarakentamisessa on kannatettavaa ja tavoiteltavaa jätteen hyödyntämistä. Myös betonin murskaaminen paikan päällä sekä kallion louhinta kiitotien ja rullaustien kohdalla on hyväksyttävää toimintaa hankkeen luvittamisen ja rakentamisen toteutuksen näkökulmasta. Ympäristölupahakemuksessa kuvattu hyötykäyttöhanke sijaitsee varsin etäällä Tuusulan kunnan alueelta, joten siitä koituvat ympäristövaikutukset ovat vähäiset kunnan näkökulmasta ennakolta arvioituna.

Tuusulan kunta katsoo, että mikäli lentokentän ja helikopterikentän toiminnalle haetaan jo nyt ympäristölupaa, tulisi niiden osalta edellyttää tähän mennessä tehtyjä huomattavasti laajempia ympäristöselvityksiä ja vaikutusarviointeja. Tapauskohtainen YVA-menettely voi olla tarpeen nimenomaan lentotoiminnan ympäristövaikutusten johdosta. Liikenne- ja viestintäministeriö oli jo 2008 käynnistämässä YVA-menettelyä Helsingin seudun yleisilmailukentän ympäristövaikutusten arvioinnin osalta. Lopulta sijaintikysymys siirrettiin ratkaistavaksi maakuntakaavassa. Voimassa olevan maakuntakaavan tarkastelu kuitenkin osoittaa, että maakuntakaavassa ei ole varausta GLES Oy:n suunnittelemaalle lentopaikalle.

Koska uutta lentokenttähanketta ei ole käsitelty maakuntakaavassa, eikä jo aiemmin suunniteltua YVA-menettelyä suoritettu, tapauskohtainen YVA-menettely voi olla perusteltu lentotoiminnan osalta. Ympäristölupahakemuksen kuvauksen perusteella hankkeen myötä saattaisi syntyä Helsinki-Malmia vilkkaampi lentopaikka. Sen johdosta olisi tarpeen arvioida ainakin lentotoiminnan meluvaikutusta, maankäytöllisiä ja kaavoituksellisia vaikutuksia sekä seudullisia laaja-alaisia vaikutuksia, kuten muuhun lentotoimintaan ja lentopaikkoihin kohdistuvia vaikutuksia. Tuusulan kannalta on tärkeää tietää, voiko uusi vilkas lentopaikka alkaa myös vaikuttaa Helsinki-Vantaan lentoaseman lähestymis- ja nousureitteihin ja sitä kautta ympäristöluvan mukaisiin melukäyriin ja niiden sijaintipaikkoihin. Kunnanhallitus puoltaa

tapauskohtaista YVA-menettelyä, jossa arvioidaan lentotoiminnan vaikutukset.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus 23.4.2018

Lausunnonantajan tiedossa ei ole mikä GLES Oy:n ympäristölupahakemusversioista on tällä hetkellä voimassa oleva. Keski-Uudenmaan ympäristökeskus katsoo kuitenkin, että ympäristölupahakemuksissa esitetyt tiedot ympäristövaikutusten ja päästöjen osalta on esitetty puutteellisesti ja niitä on selvitetty varsin yleisellä tasolla. Lupahakemuksessa esim. betoni- ja tiilijätteen kenttäsijoittamisen ympäristövaikutuksesta on viitattu ainoastaan maanrakentamisessa annettuun valtioneuvoston asetukseen (843/2017), jossa jätteestä toteutettujen kenttärakenteiden ympäristövaikutukset on arvioitu enintään 1,5 metrin paksuisille täyttökerroksille. Betonimurskeen korkean pH:n vaikutukset pintavesien ja pohjaveden laatuun voivat olla vaikutuksiltaan merkittäviä ja ne tulee selvittää tarkemmin YVA-menettelyn yhteydessä.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus haluaa kiinnittää huomiota hankkeen ympäristövaikutuksista annettujen tietojen puutteellisuuteen. Annetuilla tiedoilla ympäristövaikutusten arviointi on vaikeaa. ELY-keskuksen lausuntopyyntöä esitettyjen tietojen puutteellisuus osoittaa, ettei hankkeen vaikutuksia ole selvitetty riittävästi. Puutteelliset selvitykset puoltavat YVA-menettelyn tarvetta asiassa.

Hankealueella ei ole asema- tai osayleiskaavaa. Maakuntakaavassa alueella on merkintä MLY. GLES Oy:n lupahakemuksessa esittämällä hankkeella tulee olemaan pitkäaikaisia vaikutuksia suunnittelualan ympäristöön ja se tulisi muuttamaan alueen luontoarvoja peruuttamattomasti. Hanke todennäköisesti vaikeuttaa myös maakuntakaavan MLY-suunnittelumääräyksen toteuttamista. Ympäristölupahakemusta koskevan kiinteistön etelä-lounaispuolella sijaitsee Mustametsän Natura 2000 -alue (FI0100060). Alue kuuluu vanhojen metsien suojeluohjelmaan. YVA-tarveharkinnassa tulee ottaa huomioon maakuntakaavan MLY-aluevaraus ja Mustametsän Natura-alue siten, kun YVA-lain liitteen 2 kohdassa 2 (hankkeen sijainti) on edellytetty.

Ympäristölupahakemuksen mukaan ympäristölupatarve perustuu ympäristönsuojelulain (YSL) liitteen 1 taulukon 2 kohtiin 13 f (muu kuin YSL taulukon 2 kohdissa 13 a, b ja e tarkoitettu jätelain soveltamisalaan kuuluvan jätteen käsittely, joka on ammattimaista ja laitospaikka) ja 12b (lentopaikka). Ensimmäisen osalta ympäristölupaviranomaisen on ratkaistava, koskeeko lupahakemuksessa esitetty toiminta ympäristösuojeluasetuksen (YSA) 1 §:n kohdan 13 e tarkoittamaa vähintään 50 000 tonnin vuotuiselle jätemäärällä mitoitettua kaatopaikkaa vai kohdan 13f tarkoittamaa betoni- ja tiilijätteen muuta käsittelyä kuin sijoittamista kaatopaikalle, kun käsiteltävä määrä on

vähintään 50 000 tonnia vuodessa. Edellä mainituista toiminnoista kaatopaikka on YVA-hankeluettelon mukainen toiminta. Betoni- ja tiilijätteen kaatopaikkaan tulee lisäksi sovellettavaksi kaatopaikoista annettu valtioneuvoston asetus (331/2013).

Hankkeessa on tarkoitus hyödyntää betoni- ja tiilijätettä vuosittain noin 150 000 tonnia, joka on määrältään moninkertainen kaatopaikan YVA-rajaan nähden. Hyödyntämishankkeella voi olla merkittäviäkin ympäristövaikutuksia mm. alueen hulevesien laatuun. Ympäristökeskus katsoo, että suunnitellun hyödyntämishankkeen ympäristövaikutukset ovat vähintäänkin yhtä merkittävät kuin 50 000 tonnin pysyvän jätteen kaatopaikalla tai maankaatopaikalla, jotka ovat hankeluettelon mukaisesti luvanvaraisia.

Betoni- ja tiilijätteitä on tarkoitus hyödyntää suuria määriä siten, että täyttöpaksuudet ovat merkittäviä. Hyödynnettävän aineksen kokonaismäärä ja vuosittain hyödynnettävän aineksen määrä jää selvityksessä osittain avoimeksi. Saadun selvityksen perusteella ei voida yksiselitteisesti tulkita, että kyse olisi puhtaasta hyödyntämishankkeesta eikä kyseessä olisi jätteen loppusijoittaminen. Erityisesti hyödynnettävän aineksen määrän, täytökerroksen paksuuden, pitkän hyödynnysajan ja mahdollisesti pitkään peittämättömänä olevan rakenteen vuoksi jätemateriaalin hyödyntämisen voidaan katsoa ympäristövaikutuksiltaan rinnastuvan kaatopaikkatoimintaan. Hankkeen ympäristövaikutuksia tulisi myös arvioida tilanteessa, jossa alueelle suunniteltava lentokenttätoiminta ei toteutuisikaan. Myös tältä osin lupahankkeeseen tulee soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus on tekemänsä tarkastuksen perusteella kehottanut GLES Oy:tä 10.4.2018 keskeyttämään pintamaiden poiston kiinteistöllä 505-403-7-54 olevalta mäki-alueelta. Ympäristökeskus on katsonut, että toiminta on ollut maa-ainesluvanvaraista ja kehottanut hakemaan sitä varten maa-ainesten ottolupaa. Lupa on laitettu vireille 18.4.2018. Hakemuksen käsittelyä ympäristökeskuksessa ei ole aloitettu.

Edellä esitetyn perusteella Keski-Uudenmaan ympäristökeskus on katsonut, että GLES Oy:n hanke on ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 3 §:n 2 momentin tarkoittama hanke ja edellyttää siten YVA-lain tarkoittamaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Hankkeen kaavallisen tarkastelun puuttuessa YVA-menettely on ainoa menettely, jossa hankkeen ympäristövaikutuksia voitaisiin arvioida vastaavassa laajuudessa ja luoda näin riittävän laaja tietopohja hankkeen toteuttamiskelpoisuuden arvioinnille.

Uudenmaan liitto 8.5.2018

Uudenmaan liitto on esittänyt kannanottonaan, että hankkeeseen tulisi soveltaa ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain mukaista arviointimenettelyä. Perusteluiksi on esitetty mm. seuraavaa.

Suunnitellun toiminnan on katsottu muuttavan ympäristöä pysyvästi ja laaja-alaisesti. Hanke sisältää toteutusvaiheita, joista kustakin saattaa jo yksinään syntyä merkittäviä ympäristövaikutuksia. Helikopterikentän toiminnasta sekä kentän rakennusvaiheiden yhteisvaikutuksia voidaan siten pitää merkittävänä.

Hankealueelle ei ole laadittu kuntakaavaa, jossa hankkeen kaltaista toimintaa olisi voitu arvioida maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen kaavaprosessin ja vuorovaikutuksen yhteydessä.

Voimassa olevissa maakuntakaavoissa alueelle ei ole osoitettu sellaisia aluevarauksia tai muita merkintöjä, jotka mahdollistaisivat hankkeen tarkoittamien toimintojen sijoittumisen alueelle. Siten ei ole ollut edellytyksiä arvioida kyseisten toimintojen vaikutuksia maakuntakaavojen laadinnan yhteydessä.

Viranomaisen on otettava maakuntakaava huomioon ja pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaaranneta kaavan toteutumista.

Maakuntakaavojen osalta tulee arvioida erityisesti hankkeen vaikutukset kaavassa osoitetulle MLY-alueelle ja läheiselle Natura-alueelle. Hankkeen vaikutukset maakunnalliseen ekologiseen verkostoon tulee arvioida asianmukaisesti. Natura-arviointi on sekä asiallisesti että aikataulullisesti perusteltua laatia ja saada siitä lain edellyttämä viranomaisen perusteltu päätelmä arviointimenettelyn yhteydessä.

Hankkeen vaikutuksia voidaan pitää ainakin lentotoiminnan ja sen meluvaikutusten osalta ylikunnallisina. Osallisten riittävä tiedonsaanti ja osallistumismahdollisuudet on turvattava. Tämä tapahtuu parhaiten soveltamalla hankkeeseen lakia ympäristövaikutusten arviointimenettelystä. Arviointimenettelyn kautta on myös mahdollista saada keskusteluun ja arvioitavaksi riittävä määrä vertailukelpoisia toteuttamisvaihtoehtoja. Arviointimenettelyn aineisto on merkittävä lähtöaineisto ja tuki valmisteltaessa lupia koskevia päätöksiä.

Arviointimenettely edellyttäisi, että hankkeen yhteyksiä ja vaikutuksia tarkasteltaisiin myös muihin vastaaviin hankkeisiin, jotka liittyvät ajankohtaiseen maakunnalliseen lentokenttäkysymykseen. Lentotoiminnan järjestäminen on toiminnaltaan ja vaikutuksiltaan maakunnallinen ja osin myös ylimaakunnallinen alueidenkäyttökysymys.

Liikennevirasto 24.4.2018

Hankealue rajautuu eteläosastaan valtatiehen 25. Varsinainen rakentaminen ulottuisi lähimmillään n. 60 metrin etäisyydelle maantiestä.

Hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee huomioida seuraavia asioita, joilla voi olla vaikutusta Liikenneviraston vastuulla olevaan valtatiehen. Mikäli seuraavat asiat voidaan huomioida muutoin, Liikenneviraston näkemyksen mukaan hankkeeseen ei ole tarpeen soveltaa YVA-menettelyä.

Liikenneviraston näkökulmasta on olennaista varmistua siitä, ettei hankkeella ole haitallisia vaikutuksia valtatiehen perustuksiin eikä kuivatusolosuhteisiin. Tulee myös varmistua siitä, ettei alueella harjoitettavasta toiminnasta aiheudu haittaa tai vaaraa maantieliikenteelle tai valtatiehen käytölle.

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi 3.5.2018

Liikenteen turvallisuusviraston näkemyksen mukaan hankkeeseen ei ole tarpeen soveltaa YVA-menettelyä. Hankkeen vaikutuksia ei ole arvioitu ympäristön kannalta merkittäviksi, mutta lentopaikan ympäröivän maan käytössä on syytä huomioida riittävä puskurivyöhyke lentomelulle toiminnan kasvun mahdollistamiseksi.

Hakemuksen jatkokäsittelyssä tulisi huomioida ilmailulain (864/2014) ympäristövaikutuksia koskeva sääntely. Liikenteen turvallisuusvirasto on Suomessa se viranomainen, jolla on toimivalta asettaa lentotoimintaa koskevia rajoituksia lentopaikalla aiheutuvan melun tai muun ympäristövaikutuksen estämiseksi. Ilmailulain 157 §:n mukaisesti Liikenteen turvallisuusvirasto voi, ottaen huomioon tasapainoisen lähestymistavan, antaa määräyksiä ja tehdä päätöksiä lento- tai huoltotoiminnasta, jos se on tarpeen ilma-alusten aiheuttaman melun tai muun haitallisen ympäristövaikutuksen vähentämiseksi tai estämiseksi taikka sallitun poikkeuksen myöntämiseksi.

HANKKEESTA VASTAAVAN KUULEMINEN

GLES Oy:lle on annettu mahdollisuus kommentoida saatuja lausuntoja. Kuulemista varten saatu aineisto lähetettiin hankevastaavalle 25.5.2018. Määräaika kuulemiselle annettiin 25.6.2018 asti.

GLES Oy toimitti hankkeesta vastaavan vastineen saaduista lausunnoista 31.5.2018 ja korvasi vastineensa uudella 6.6.2018.

Hankevastaava on 6.6.2018 vastineessaan katsonut, että viranomaisten antamien lausuntojen perusteella Mäntsälä Aero –hankkeesta kannattaa tehdä YVA, jotta hanke saadaan toteutettua sujuvasti. Hankevastaava on esittänyt, että Uudenmaan ELY-keskus tekisi

hankkeesta vastaavan GLES Oy:n esityksestä päätöksen YVA-lain 3 § 2 momentin mukaisen harkinnanvaraisen YVA:n käynnistämisestä.

Samalla hankkeesta vastaava on esittänyt, että Uudenmaan ELY-keskus ryhtyisi etsimään ajankohtaan YVA-lain 8 § mukaiselle YVA-hankkeen ennakoneuvottelulle.

ELY-KESKUKSEN RATKAISUN PERUSTELUT

Uudenmaan ELY-keskus on ratkaissut, että edellä kuvatun mukainen GLES Oy:n hanke edellyttää ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä edellyttävät sellaiset hankkeet ja niiden muutokset, joista saattaa aiheutua merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki 3 § 1 momentti). Hankkeet, joihin aina sovelletaan arviointimenettelyä, on määritelty YVA-lain liitteessä 1. Tämän luettelon mukaan (11) jätehuolto, d) velvoite koskee muita kuin a tai c alakohdassa tarkoitettujen jätteiden kaatopaikkoja, jotka on mitoitettu vähintään 50 000 tonnin vuotuiselle jätelmäärälle. Luettelon kohta (9 e) liikenne koskee lentokenttien rakentamista, kun pääkiitorata on vähintään 2100 metriä pitkä.

Valtioneuvoston asetuksen jätteistä (179/2012) 12 §:n mukaan hyödynnettäessä jätteitä maarakentamisessa on jätettä käytettävä vain maarakenteen tasauksen, kantavuuden ja kestävyuden kannalta tarpeellinen määrä tai siten, että sen käyttö muutoin vastaa mahdollisimman tarkasti tarvetta. Jätteiden käyttö maarakentamisessa voidaan katsoa hyödyntämiseksi vain silloin, kun niillä aidosti korvataan luonnon materiaaleja tai muita materiaaleja, joita muutoin hankkeessa käytettäisiin.

Hirvikorven alueelle on suunniteltu sijoitettavaksi betonimursketta n. 80 000-160 000 tonnia vuodessa n. 3-6 vuoden ajan kokonaismäärän ollessa n. 500 000 tonnia. Lisäksi alueelta on tarkoitus louhia kalliota n. 130 000 m³. Vuosittain louhitaan arviolta n. 22 000-44 000 m³. Hankkeeseen on tehty useampia muutoksia alkuperäisen ympäristölupahakemuksen vireille tuleminen jälkeen. Hankkeen Natura-arvioinnissa (Luontotieto Keiron 23.1.2018) on käytetty vastaavaa louhintamäärää, mutta hyödynnettävän betonimurskeen määrän on arvioitu olevan 940 000 tonnia. Natura-arvioinnissa olevan asemapiirroksen (kuva 3) ja ympäristölupahakemuksen liite 8A1 yleiskuvauksen liitteenä oleva asemapiirros vastaavat toisiaan, mutta sijoitetun betonimurskeen määrässä on eroa n. 440 000 tonnia. Alueella on tarkoitus murskata vuosittain alle 25 000 tonnia betonia. Tarkemman suunnittelun puuttuessa ei ole selkeitä perusteita alueen esirakentamisessa tarvittaville massamäärille ja massojen sijoittamiselle alueella, vaikkakin liitteessä 8A1 asemapiirroksen tueksi on esitetty myös poikkileikkauksia.

Betonimurskeen hyötykäyttö säästää luonnonvaroja ja hyötykäytöllä on siksi merkittäviä positiivisia vaikutuksia. Hyötykäytön pitää kuitenkin perustua osoitettuun tarpeeseen ja korvata neitseellisten maa-ainesten käyttöä.

Hankkeella on liikenteellisiä vaikutuksia, jotka on arvioitava. Sekä rakentaminen että toiminnan aikaiset liikennemäärät sekä niistä seuraavat liikenneverkon parantamistarpeet on selvitettävä. Hankealueelle on suunniteltu kuljettavan valtatielle 25 rakennettavan liittymän kautta. Ratkaisu edellyttää tiesuunnitelman laadintaa valtatiestä 25 liittymän ja liittymän vaikutusalueen kohdalta, eli pidemmältä jaksolta valtatiä 25. Tiesuunnitelmassa ratkaistaan kulkuyhteydet hankealueelle, kuten se, mihin kohtaan hankealueelle johtava liittymä sijoitetaan. Tiesuunnitelma laaditaan noudattaen Liikenneviraston antamia ohjeita tiesuunnitelman sisällöstä ja esitystavasta. Hankealueen kulkuyhteyksiä suunniteltaessa on otettava huomioon valtatie 25 kehittämistarpeet.

Maa-ainesten otto (kallion louhinta), betonijätteen murskaustoiminta sekä työmaan aikainen massojen käsittely ja materiaalien osittainen peittämättömyys ovat omiaan vaikuttamaan hulevesien laatuun negatiivisesti. Näin ollen hankkeella voidaan olettaa olevan selkeitä vaikutuksia sekä alueelta lähtevien pintavesien että pohjaveden laatuun. Kuvatun toiminnan osalta (lentopaikka) tankkausalueen hulevesien lisäksi avoimeksi jää mahdollisten käytön aikaisten liukkauden- ja jääntorjunta- ja -poistoaineiden käyttö. Kyseisillä aineilla saattaa olla vaikutuksia pinta- ja pohjavesiin lentopaikan käytön aikana. Mahdolliset ongelmalliset vaikutukset koskevat siis sekä rakennus- että käyttövaihetta.

Betonimurskeen läjittäminen voi aiheuttaa alueelta huuhtoutuvien ja valuvien pintavesien pH-arvon huomattavaa nousua. Vaikutus voi olla pitkäaikainen. Ympäristölupahakemuksessa on esitetty, että mikäli betonimurske ei täytä asetuksen 843/2017 vaatimuksia murske viedään käsiteltäväksi alueelle, jolla on voimassa oleva ympäristölupa vastaanottaa kyseistä jätettä. Lisäksi on esitetty, että mikäli jäte ei täytä valtioneuvoston asetuksen 843/2017 liitteen 2 vaatimuksia, voidaan jätettä käsitellä eri tavoin, ikäännyttäminen mukaan lukien, sen ympäristökelpoisuuden parantamiseksi. Hakemuksessa esitetty viittaa siihen, että alueelle voidaan tuoda betonijätettä, jota ei ole tutkittu ja alueella tutkittaessa voidaan ikäännyttää alueella, mikäli se ei täytä valtioneuvoston asetuksen liitteen 2 vaatimuksia.

Betonijäte on tavanomaista jätettä, jos se ei sisällä vaarallisia aineita. Verrattaessa hankkeessa esitettyä betonimurskeen määrää YVA-lain liitteen 1 kohdan 11 c tai 11 d määritelmiin, hankkeella on suunniteltu sijoitettavaksi moninkertainen määrä betonijätettä alueelle, jolla ei ole tiiviitä pohjarakenteita. Hakemuksessa esitetyn perusteella ei voida varmuudella sanoa, etteikö hankkeesta voisi aiheutua vesien

pilaantumista ja sitä kautta riskiä ihmisten terveydelle (YVA-laki 252/2017, liite 2 kohta 1 a, e ja g).

Kiitotien varteen esitetty tasausallas vaikuttaa mitoitukseltaan riittävältä. Allas kuitenkin sijaitsee keskellä kiitotietä n. 50-60 metrin päässä sen reunasta. 3400 m²:n matala ja osin kasvipeitteinen vesialue on omiaan houkuttelemaan alueelle vesilintuja ja tällä voi olla merkittävä vaikutus lentoturvallisuuteen.

Suunnitellun hakkeen mukainen maa-alueiden muokkaaminen saattaa rajoittaa alueen tulevaa käyttöä, eikä hankkeen vaikutuksia alueen käyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen ole arvioitu. Voimassa olevassa maakuntakaavassa alueelle ei ole osoitettu lentopaikkaa. Tämä sinällään ei estäisi lentopaikan muodostamista, mutta maakuntakaavan ratkaisut (Natura-alue, luonnonsuojelualue, MLY, viheryhteystarve) eivät tue haettua toimintaa. (YVA-laki 252/2017, liite 2 kohta 2 a ja c).

Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että GLES Oy:n hanke todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Hankkeella on vastaavia vaikutuksia kuin YVA-menettelyä edellyttävillä hankkeilla (YVA-laki 252/2017, liite 2 kohta 3 b, d ja e).

SUOSITUKSIA JATKOTOIMENPITEIKSI

Arviointiohjelmassa on tärkeää kuvata mahdollisimman selkeästi arviointimenettelyyn valittavat eri vaihtoehdot. Lisäksi tulee huolehtia, että kaikki realistiset hankevaihtoehdot tarkastellaan.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki 252/2017) 1 Luku 2 ja 3 §, 2 Luku 11, 12 ja 13 §, 6 Luku 31, 34 ja 37 §.

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus 277/2017) 1 ja 2 §.

Hallintolaki (434/2003) 60 §.

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaavan muutoksenhakuoikeus

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Asian on esitellyt ylitarkastaja Tuomas Autere ja ratkaissut johtava asiantuntija Eija Lehtonen. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan lopussa.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Tämä päätös lähetetään saantitodistuksella hankkeesta vastaavalle. Päätöksestä kuulutetaan Mäntsälän kunnan virallisella ilmoitustaululla.

Päätös julkaistaan myös sähköisesti osoitteessa: www.ymparisto.fi → Asiointi, luvat ja ympäristövaikutusten arviointi → Ympäristövaikutusten arviointi → YVA-päätökset → Uudenmaan ELY-keskus

Päätös lähetetään tiedoksi sähköisesti Mäntsälän ja Tuusulan kunnalle, Uudenmaan liitolle, Keski-Uudenmaan ympäristökeskukselle, Liikennevirastolle, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafille ja Etelä-Suomen aluehallintovirastolle.

LIITE

Valitusosoitus

LISÄTIEDOT

Ylitarkastaja Tuomas Autere, etunimi.sukunimi(a)ely-keskus.fi,
puh. 0295 021 376

Johtava asiantuntija Eija Lehtonen, etunimi.sukunimi(a)ely-keskus.fi,
puh. 0295 021 424

Tämä asiakirja UUELY/413/2018 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/413/2018 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Autere Tuomas 25.06.2018 10:12

Ratkaisija Lehtonen Eija K 25.06.2018 10:12

Valitusviranomainen

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa Helsingin hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on toimitettava Helsingin hallinto-oikeudelle viimeistään kolmantenakymmenentenä (30) päivänä päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Jos kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Tavallisen kirjeen katsotaan tulleen vastaanottajan tietoon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin muutosta haetaan, mitä muutoksia vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla muutosta vaaditaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi, osoite ja puhelinnumero. Valituskirjelmä on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus päätöksen tiedoksisaantipäivästä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituksen toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse tai toimittaa lähetin välityksellä. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä viraston aukioloaikana.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä Helsingin hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 250 €. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Maksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että tästä päätöksestä perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa tämän päätöksen antamispäivästä.

Helsingin hallinto-oikeus

käyntiosoite: Radanrakentajantie 5

Postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI

Asiakaspalvelu/kirjaamo p. 029 56 42069 (ma-pe klo 12.00-15.00)

Puhelinvaihtde: 029 56 42000

Faksi: 029 56 42079

Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: klo 8.00-16.15

